

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
MÜZİK BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

LİSANS TEZİ

TEZ KONUSU

**SİVAS, ŞANLIURFA, TUNCELİ YÖRESİ SEMAH FORMUNDAKİ ESERLERİN
RİTİMSEL ÖZELLİKLERİNİN TÜRK SANAT MÜZİĞİNDEKİ RİTİM YAPISIYLA
KARŞILAŞTIRILMASI**

Hazırlayan

Murat NALBANTOĞLU

TEZ YÖNETİCİSİ

Doç. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU

ERZURUM-2024

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Murat NALBANTOĞLU tarafından hazırlanan “Sivas, Şanlıurfa, Tunceli Yöresi Semah Formundaki Eserlerin Ritimsel Özelliklerinin Türk Sanat Müziğindeki Ritim Yapısıyla Karşılaştırılması” başlıklı çalışması 14/06/2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Müzik Bilimleri Bölümü Müzikoloji Ana Sanat Dalında, Diploma Çalışması (lisans tezi) olarak kabul edilmiştir.

Danışman:	Doç. Dr. Mehmet Can PELİKOĞLU	
Jüri Üyesi:	Prof. Dr. Ahmet Selim DOĞAN	
Jüri Üyesi:	Prof. Dr. Hasan Tahsin SÜMBÜLLÜ	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Emrah LEHİMLER	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Ferhat ÇELİKOĞLU	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Koray ÇELENK	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Şevki Özer AKÇAY	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Vefa TERZİOĞLU	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Yavuz ŞEN	
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU	
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Tuncay ARAS	
Jüri Üyesi:	Arş. Gör. Dr. Semih OKCU	

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim, Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Özgür Sadık KARATAŞ

Bölüm Başkanı

ÖZ

LİSANS TEZİ

**SİVAS, ŞANLIURFA, TUNCELİ YÖRESİ SEMAH FORMUNDAKİ ESERLERİN
RİTİMSEL ÖZELLİKLERİNİN TÜRK SANAT MÜZİĞİNDEKİ RİTİM YAPISIYLA
KARŞILAŞTIRILMASI**

Murat NALBANTOĞLU

Haziran 2024,76 Sayfa

Bu çalışma Sivas, Şanlıurfa, Tunceli yöresi semah formundaki eserlerin, Ritimsel Özelliklerinin Türk Sanat Müziğindeki Ritim yapılmasıyla karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda literatür kısmında çalışmada belirlenen yörelerin özelliklerine ve usul kavramlarına değinilmiş, ardından Türk Halk ve Türk Sanat müziği özellikleri ele alınmıştır. Analiz kısmında yörelere ait semah formundaki eserlerin içeriği incelenmiş olup hem Türk Halk Müziği hem de Türk Sanat Müziği usul yapısına göre eserler karşılaştırılmış ve detaylıca yorumlanmıştır. Çalışmada elde edilen bulgulara dayalı olarak bir takım sonuçlara ulaşılmış ve birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Semah, Usul, Yöre

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
TEŞEKKÜR	ii
ÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ŞEKİLLER DİZİNİ	vi
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
İKİNCİ BÖLÜM	2
Kavramsal Çerçeve Ve Alana Özgü Bilgiler	2
Kuramsal Çerçeve Ve İlgili Araştırmalar.....	6
Semah Formuna Genel Bir Bakış	6
Semah Çeşitleri Hakkında Kısa Bilgiler	11
Kırklar Semahı.....	12
Turnalar Semahı	12
Kırat Semahı	12
Tahtacı Semahı	13
Trakya Semahı.....	13
Urfa Semahı.....	13
Afyon Semahı	13
Rodos Semahı	13
Ladik Semahı	13
Hacıbektaş Semahı	14
Hubuyar Semahı	14
Semahta Kişi.....	15
Semahta Ezgi	16
Semahta Giysi.....	16
Semah Sözleri.....	16
Semahın Ortamı.....	17

Semahta Düzen.....	17
Semahta Figür.....	18
Türk Halk Müziği Usullerine Genel Bakış.....	19
Türk Sanat Müziği Usullerine Genel Bakış	20
Usüller	21
Araştırmanın Amacı	29
Araştırmanın Önemi	29
Araştırmanın Sınırlılıkları	29
Araştırmanın Varsayımları	29
Terim ve Tanımlar.....	30
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	31
Yöntem	31
Araştırmanın Modeli	31
Araştırmanın Evren ve Örneklemi	31
Verilerin Toplanması.....	31
Verilerin Analizi.....	31
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	32
Bulgular ve Yorumlar.....	32
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	65
Sonuç	65
Öneriler.....	66
KAYNAKÇA.....	67

KAYNAKÇA

- Aygün, T. (2023, 10 Temmuz). *Türk halk müziği*, <https://www.tarihte.net/turk-halk-muzigi/>
- Coşkun, S. (2020, 07 Kasım). *Sivas kargın halayının semahlarla benzer ve farklı yönleri*, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/2581204>
- Çelebi M., (2023) Hozat Haber Erişim Tarihi: Mart 10, 2024, <https://hozathaber.com/>
- Halil Can, “*Türk Musikisi Usulleri ve Vuruluşları*”, s. 261-262 (1970), s. 15-17.
- Halk Müziği ne demek? Erişim Tarihi: Nisan 5, 2024, <https://sozluk.gov.tr/>
- Hızlan D., (2021) *Türk Sanat Müziği nedir ve özellikleri nelerdir? Türk Sanat Müziği sanatçıları,şarkıları,örnekleri ve makamları*, Erişim Tarihi: Şubat 13, 2024, <https://www.hurriyet.com.tr>,
- Erişim Tarihi: Mayıs 17, 2024, <http://www.turkishmusicportal.org/index.php/tr/turk-muzigi-turleri/turk-halk-muzigi-usuller>
- Erişim Tarihi: Haziran 2, 2024, <https://hozathaber.com/tunceli/semah-nedir-ve-cesitleri-1236h>
- Erişim Tarihi: Mayıs, 20,2024,
- <https://www.kulturportali.gov.tr/portal/alevibektasirituelisemah>
- Erişim Tarihi: Mart 16, 2024,
- <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/sivas/kulturatlasi/sivasta-musiki/>
- Hüseyin Sâdeddin Arel, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı Dersleri* (haz. Onur Akdoğu), Ankara 1991, s. 65-83.
- İsmail Hakkı Özkan, *Türk Mûsikîsi Nazariyatı ve Usûlleri Kudüm Velvelleri*, İstanbul 2006, s. 606-612.
- Kantemiroğlu, *Kitâbu İlmi'l-mûsikî alâ vechi'l-hurûfât: Mûsikîyi Harflerle Tesbît ve İcrâ İlminin Kitabı* (haz. Yalçın Tura), İstanbul 2001, I, 158-161.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları
- Körükçü, Ç. (2000). *Türk halk müziği usuller*, Erişim Tarihi Mayıs 10, 2024, <http://www.turkishmusicportal.org/tr/turk-muzigi-turleri/turk-halk-muzigi-usuller>

- Kurt, B., & Akgün, Ş. O., & Doğan, K. D. (2022). *Gaziantep alevi kültür derneği dini ritüel ve müzikler*, <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2671804>
- Kutlay, A. (2019). *Usüller*, Erişim Tarihi: mart 15, 2024, <https://www.sufi.gen.tr/usuller>
- Özkan, İ. H. (2012). *Usul*, Erişim Tarihi: Ocak 1, 2024 , <https://islamansiklopedisi.org.tr/usul--musiki>
- Öztürk, İ. (2002). *Sivasta musiki*,
- Öztürk, O. M. (2005, 14-15 Mayıs). *Anadolu semah müziklerinin başlıca özellikleri üzerine gözlemler*, Erişim Tarihi: Ocak 1, 2024 https://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri/O-Ozturk_2.html
- Salman, E. (2023, 24 Temmuz). *Semah nedir ve çeşitleri*, Erişim Tarihi: Nisan 4, 2024, https://www.tunceliemek.com.tr/haber/18851544/semah-nedir-ve-cesitleri#google_vignette
- Suphi Ezgi, Nazarî-Amelî Türk Musikisi, İstanbul 1935, II, 1-5.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2010), *Alevi-Bektaşî Ritueli Semah*
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2013).*Şanlıurfa halk müziğine genel bir bakış*, Erişim Tarihi: Mart 5, 2024 <https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-80853/sanliurfa-halk-muzigine-genel-bir-bakis.html>
- Taş K., (2022) *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, 471-490
- Türk Müziği Sitesi, Türk Kültür Vakfı, (2000)
- Türk Sanat Müziği Nedir?* (2016) Erişim Tarihi: Nisan 17, 2024. <https://tsanatmuzigi.wordpress.com/hakkinda/#:~:text=Klasik%20T%C3%BCrk%20musikisi%20veya%20T%C3%BCrk,m%C3%BCzikten%20birisi%20olarak%20kabul%20edilir.>
- Yıldız, S. (2020, 15 Kasım). *Tunceli ve çevresinden derlenen iki semah: Maraş semahı ve kırklar semahı*, Erişim Tarihi: Aralık 16, 2024 <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2581202#:~:text=K%C4%B1rk%20y%C4%B1la%20yak%C4%B1n%20bir%20zaman,ad%C4%B1yla%20y%C3%BCksek%20lisans%20tezinde%20de%C4%9Ferlendirilmi%C5%9Ftir.>